

Svenska Skidlegender:

Nils Karlsson

Av Vidar Martinell

N I L S K A R L S S O N

Nils Karlsson (f. 25.6.1917) Sveriges och världens obestridde skidkung under 1940-talet var redan som ung pojke sin skolas och Mora-trakten bästa på skidor. 1927 kom hans namn i tryck första gången när han som 9-åring ställde upp och vann 2 km för skolpojkar hemma i Mora, en årlig tävling som bland ortsbefolkningen benämndes "Lilla Vasaloppet". Denna populära ungdomstävling vann han även 1928, 1929 och 1933, tvåa 1930 och tredje 1931.

År 1934 blev Nisse från Östnor medlem i IFK Mora och vinner 1936 ~~Klubbmästerskapet~~ 7.18 min försprång före närmaste man. Han blev som 18-19 åring tvåa i Dalarnas junior-mästerskap och vann tillsammans med klubbkamraterna Enar Eriksson och John Berg DM-stafetten för seniorer 1937.

1938 blev den spänstige Östnor-pojken Dalamästare på 15 km och SM-debuterade på samma distans i Sollefteå. Han blev 25:e man (3.30 min. efter segraren "Håsjö") vilket onekligen låter blygsamt men dock betecknar en god prestation: temperaturen slog nämligen om strax före Nisses start, och han måste kämpa sig igenom banan på totalt felvallade skidor.

Följande år erövrade han DM på 30 km och fick expertisen att gafa av häpnad genom att på SM i Filipstad gå in som tionde man, en ypperlig prestation i den järnhårda konkurrensen.

Beredskapen 1940 medförde hårdhet och oömhett - ett DM-tecken i stafett för Norrbotten i Luleå samt Arméfördelningsmästerskap (26 km skidor med packning samt skytte) men ingen SM-form. Vann dock "Dalarnas Holmenkollen" i Borlänge - 1.34 min. före tvåan.

1941 gjorde Nils Karlsson femmils-debut när han ställde upp på distansen i DM. Mora-bjässen gick ut lugnt men körde slutmilen mycket starkt och vann med 3.59 min. Detta var första gången Nisse briljerade med sin sedermera så berömda slutspurt. SM gick det året i Umeå där så många blivande storrännare slagit igenom. Det årets stora sensation hette Nils Karlsson och var från IFK Mora. Gamle olympiasegraren Elis Wiklund hade på 50 km hittat sin form, dominerade vid varvningen men blev på slutet svårlijgen hotad av den unge rosenkindade dalkarlen, som körde andra varvet nära 2 minuter snabbare än det första - löpte in som tvåa, blott 58 sekunder efter segraren Wiklund. Nils Karlsson hade nu fått sitt stora genombrott och "slagit igenom" i eliten. Den stora triumfen lätt emellertid alljämmt vänta på sig. 1942 dokumenterade sig Nils Karlsson som absolut elitman genom att bl a bli SM-tredje på 50 km (en sekund efter tvåan). Ett par DM på 15 och 50 km, andra plats i diverse storlopp, bl a i Bollnäs efter Brännström, i Borlänge efter Matsbo och i Östersunds-spelen, där han vann såväl 18 som 30 km på svåra banor och i hård köld. En verklig pålitlig skidlöpare, jämn, säker var expertisens omdöme efter 1942:års skidsäsong.

Blir Mora-Nisse.

Lika oturligt som hans internationella debut blev, lika glänsande blev framgångarna därefter. Hans första riktigt stora uppgift hade förlagts till Schweiz i "landskampen Schweiz-Sverige" 1943, men han liksom övriga svenskar klarade inte vallningen i Alperna och blev "bara" tredje på 18 och 50 km. Det var en svår missräkning. Men i svenska mästerskapen i Östersund kort tid efter gjorde han den främsta prestationen som en svensk skidlöpare dittills gjort genom att vinna såväl 30 som 50 km, och på 15 km var han bara 17 sekunder efter Nils Persson-Täpp. En vecka senare debuterade den starke Mora-pojken i Vasaloppet och segrade i särklass liksom han gjorde i "Skinnarläppet" i Malung.

Efter dessa framgångar blev han hela Sveriges närmast omåttligt populära "Mora - Nisse". I tidningsrubrikerna försvann med ens namnet Nils Karlsson.

Storslam i Boden-SM.

Nu hade Mora-Nisse nått den position, att han alltid var storfavorit, vilka distanser det än gällde. Det var en sensation, om han fick kämpa för segern - och en jättesensation, om han förlorade. Men det gjorde han nästan aldrig. Vad sägs om denna fina serie 1944: 1 - 2 - 1 - 3 - 1 - 1 - 2 - 1 - 1 - 2 - 1 - 1 - 1 - 1 - 2 - 1 - 1 - 1 = 19 tävlingar. Tänk om OS gått 1944

Så bra som Mora-Nisse var 1944 torde varken han själv eller någon annan skidlöpare i världen någonsin ha varit (måhända i konkurrens med Hakulinen, Jernberg, Rönnlund och senare tiders toppmän). Vid svenska mästerskapen i Boden tog Nisse storslam d v s v a n n a l l a t r e d i s t a n s e r n a ! Var 1.20 min före tvåan på 15 km, 3.13 min - 30 km och 7.06 min - 50 km. Mora-Nisse nöjde sig den gången inte med denna granna storslam - han vann SM-stafettens tredje sträcka också, 38 sekunder före sprinterspecialisten Östensson på de 10 kilometrarna. Han vann också returmatchen mot Schweiz i Ö-vik på såväl 18 som 50 km och fick revansch för de snöpliga nederlagen året före. Ume-spelen (5.24 min. före tvåan) och Kiruna-spelen var två andra storlopp som Nisse vann klart. Enda malören var att han förlorade Vasaloppet i spurten till Gösta Andersson, IFK Umeå, som hade fördelen av bättre vallning och som på sista 100 metrarna hade tur-en att inte få plats på den utskottade, lösa snösträngen (det var ont om snö) utan åkte ned på isen vid sidan av spåret - och där gled det bättre - var en sekund före över mållinjen.

Vid SM i Kramfors 1945 vann Nisse 15 och 50 km och blev tvåa på 30 km samt blev för första gången stafett-mästare tillsammans med sina klubbkamrater Anders Törnkvist och Gunnar Eriksson. I Vasaloppet fick han den hårdaste omgång han dittills fått. Vädret var nollgradigt, vallningen ytterst svår, och han missade den detaljen, fick stanna och valla om tre gånger samt förlorade mer och mer på den ledande Gunnar Wärdell, som ett tag låg omkring 12 min. före. Ännu 12 km från mål skilde 7 min. men nu hade Mora-Nisse kommit fram till den rätta vallan, och han flög fram, samtidigt som Wärdells krafter började tryta. 2 km från mål hann han sin motståndare och slog honom med över 1 minut efter den kanske märkligaste spurt som någonsin utförts i ett lång-lopp på skidor.

Mora-Nisses segrar blev till sist så självklara att de inte längre betraktades som bragder. Bara därför att det var just han som vann dem ! Men en verlig STORBRAGD - och desslikes en mycket unik sådan - utförde Nisse i Holmenkollen 1947 då han vann 18 km med 1.27 min och 50 km med 2.05 min ! Mora-Nisses dubbelseger i "Kollen" tilldrog sig en enorm uppmärksamhet. Hela 23 år hade gått sedan någon lyckats vinna dubbelt - norske skidkungen Thorleif Haug är 1924.

Olympisk mästare i St Moritz.

Precis som 1945 hade Mora-Nisse svårt att trivas i Alpernas tunna luft när OS gick i St Moritz 1948. På 1900 meters höjd därnere svettades och led Nisse, och på träningen hade han andnöd. Han ställde dock upp på 18 km men kom bara femma, blev inte uttagen till det svenska stafett-laget utan sparades för femmilen, som han gick in för med utomordentlig energi. Mora-Nisse började lugnt struntade i att "Sme-Harald" Eriksson körde snabbare men tog sedan in på denne, och under andra varvet var han suverän och vann i särklass 4.32 min före "Sme-Harald". Segern blev alltså stor, hans prestation var ståtlig. Sållan har en värdigare mästare korats.

Utan att träna lika mycket som förr vann Mora-Nisse SM på 50 km, Vasaloppet och Svenska Skidspelens femmil år 1949.

Siktet var nu inställt på VM i USA 1950. På imledande 18 km misslyckades Nisse helt med vallningen och kom långt efter, medan han på 50 km lyckades vinna en bronsmedalj.

Efter hemkomsten från USA kom Mora-Nisse i nära nog 1944:års form. Tog för andra gången storslam i SM och vann tillsammans med Anders Törnkvist och Gunnar Eriksson även alla lag-tecknen samt stafetten ! Sedan vann Nisse Vasaloppet hela 21.17 min före tvåan. Avslutade säsongen med att vinna femmilen i finska "Getingboet i Rovaniemi".

Mora-Nisses största bragd.

År 1951 visade Mora-Nisse i Holmenkollen att han trots sina 33 år var världens obestridde skidkung. Han började med en fjärde plats på 18 km efter Lonkila, Gunnar Karlsson och Kolehmainen. Men många ansåg att Nisse var dagens man. Sista halvmilen åkte nämligen Nisse på en, just bakom foten, bruten skida - kanske hade han vunnit annars, i varje fall hade han blivit tvåa. Sluthalvmilen var ju alltid Mora-Nisses starkaste del under ett lopp.

Ja se denna Nisse från Mora. Aldrig glömmer man Lindhagens radiorapport från den följande femmilen. Hur Sverige i det eländiga, nollgradiga föret gastkramades som aldrig förr, hur lille Kolehmainen i varvningen ledde stort - Nisse bara fyra, hela 4.35 min efter finnen. Lugnt stannade Mora-Nisse och vallade om, både före varvningen (18 km) och senare (34 km), hur han mot slutet åkte som en maskin, allt hårdare, hur han närmade sig, tog igen allt och vann med 1 min.17 sek. Efter segern hade man inte i något nationsläger stora ord nog för att uttrycka sin oförstådda beundran. Man tyckte det var något övermänskligt. Frågan var om inte detta var Mora-Nisses största skid-bragd.

1952 gick Mora-Nisse med stor frenesi in för OS i Oslo. Började säsongen övertygande, men blev efter sista OS-provet i kalla Väja förkyld vilket medförde att toppformen kom av sig. Därför var hans femte (18 km) och sjätte (50 km) plats nog så bra i hans andra och sista OS som aktiv - bäste svensk på båda distanserna. På femmilen endast 79 sekunder från silver trots felvallning. Efter OS visade det sig att han kört OS-loppen - utan att veta om det - med varbildning i käkhålorna. P g a detta var säsongen i det närmaste slut för Nisse - ingen start i Vasaloppet, bara ett misslyckat försök att starta i SM. Därpå en ambitiös come back 1953, som resulterade i bl a seger på 15 km i Filipstads-SM och seger för nionde gången på ny rekordtid i sin tionde Vasalopps-start.

Mora-Nisse som alltjämt är oöverträffad som taktiker, avslutade sin ovanligt framgångsrika skid-karriär med en tredje plats i Lahtis femmil samt två femte placeringar i Svenska Skidspelens och G:a Karleby-spelens sprinterlopp.

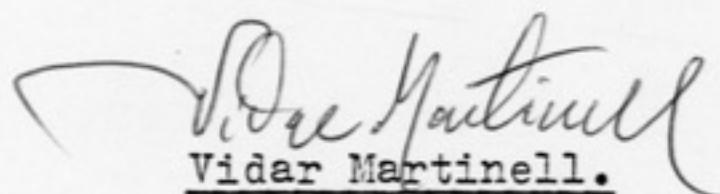
På 30 SM-starter (sedan han nådde eliten) vann Mora-Nisse 17 gånger, d v s mer än hälften ! Bland de tre bästa i SM 25 gånger åren 1941-1953. Åren 1943-1948 aldrig sämre än sjätte man i något skidlopp - bara vid nio tillfällen sämre än sjätte man 1949-1953. Detta visar en så enorm säkerhet, att man nästan kan karakterisera den som abnorm, omänsklig.

En prydna för sin sport.

Det största var ändå inte hans många segrar utan det faktum att han aldrig lämnade en tävling ofullbordad, aldrig "gick ur" därför att han kom på efterkälken. Han var med i flera hundra tävlingar, men han gick inte ur en enda på grund av "felvallning", "indisposition", "dåligt glid". etc. Fröjden att få tävla inte kravet på att få vinna var det som höll honom kvar i den hårda träningen år efter år.

Mora-Nisse var förtjust i att åka skidor, och villig att hålla sig i högtrim. Han rökte inte, och han söp inte. Han höll fast vid de vanorna oavsett att han blev stjärna i sin sport. Han behöll balansen i och utanför skidspåret. Var också generös, alltid beredd att först gratulera sin besegrare. Segrarna besegrade aldrig Mora-Nisse.

Ja nog var och är Mora-Nisse en prydna för sin sport och för svensk idrott överhuvud taget. Symbolen för en idrottsman som helt och hållet med egen kraft arbetat sig upp till toppen.

Vidar Martinell

F A K T A

Namn: Nils Karlsson
Född: 25 juni 1917 i Frostgården, Östnor.
Klubb: IFK Mora 1934 - 1953
Yrke: Sporthandlare (egen affär "Mora-Nisses Sport" 1946-1979.)

MÖRITER

OS: 1948 18 km/5. 50 km/1.
 1952 18 km/5. 50 km/6.
 1956 instruktör längdloppning
 1960 "
 1964 lagkapten "
VM: 1950 18 km/13. 50 km/3.
 1954, 1958, 1962, 1966 instruktör/lagkapten.
Holmenkollen: 1947 18 km/1. 50 km/1.
 1951 18 km/4. 50 km/1.
Lahtis: 1953 50 km/3.
Svenska Skidspelet: 1949 18 km/6. 50 km/1.
 1950 50 km/3.
 1951 18 km/3. 50 km/2.
 1953 18 km/5.

Vasaloppet: Vann alla lopp 1943-1953 utom 1944 (tvåa) och 1952 (startade = 9 segrar på 10 startar).

<u>SM:</u>	<u>15 km</u>	<u>30 km</u>	<u>50 km</u>	<u>Stafett 3 x 10 km</u>
1938	25			
1939	48	10		
1940		40		
1941	39	16	2	
1942	9	12	3	Str.3/4. (10)
1943	2	1	1	Str.3/6. (2)
1944	1	1	1	Str.3/1. (3)
1945	1	2	1	Str.3/2. (1)
1946	3	1	4	Str.3/1. (2)
1947	1	5	4	
1948	5	3	1	
1949	10	1	3	Str.3/3. (2)
1950	1	1	1	Str.3/2. (1)
1951	1	2	1	Str.3/7. (2)
1952		18		
1953	1	11		

Svensk mästare i lag för IFK Mora:

1943 15 km, 50 km.
 1944 50 km.
 1945 15 km, 50 km, Stafett 3 x 10 km.
 1946 15 km, 30 km, 50 km.
 1947 15 km, 30 km, 50 km.
 1949 30 km.
 1950 15 km, 30 km, 50 km Stafett 3 x 10 km.
 1951 15 km, 50 km.
 1953 15 km.

Övrigt: 9 ind. DM samt 17 i lag. Vann femmilen i Ounasvaara-spelen, Rovaniemi 1950, Kiruna-spelen 1944, 1945 och 1946. Ume-spelen 1944, 1945, 1949 (dubbelt) och har vunnit otal andra "spel" och tävlingar.

Deltog i 225 tävl. 1941-1953 och vann 129 segrar, bland de tre bästa 189 gånger. Åren 1943 -1948 aldrig sämre än sjätte man - trots att han nästan alltid tävlade i elitkonkurrens !

Fick norsk skididrotts högsta utmärkelse "Holmenkollen-medaljen" den 9 mars 1952. Titeln "Alla Tiders Skidkung" i ST:s folkomröstning 1944, Svenska Dagbladets bragdmedalj 1944, Prinsens plakett 1948, två Kabompokaler, Libopriset, Örnpokalen o.sv. 120 poäng på STORA GRABBARS märke (nr 14) - som endast kräver 30 poäng !

Tillhörde Sv. Skidförbundets L.L.K. 1953-1966 - uppskattad ledare för våra OS och VM-farare 1954-1966.

Mora-Nisses namn går som en röd tråd genom Vasaloppets handlingar under åren 1943-1985. Vann Vasaloppet nio gånger åren 1943-1953.

Deltog i lagjobbet bakom kulisserna 1954-1960. Banchef 1961-1967, ordförande i organisationskommittén 1968-1985 för världens världigaste skidtävling.

Skrev boken "I VITA SPÅR" 1953.

Dottern Marianne tillhörde i slutet av 1960-talet svenska junior-eliten på skidor.

Nisses sommaridrotter var Fotboll (Östnors BK) och Orientering.

Statistik: År Antal lopp I II III IV V VI Sämre än 6:a

År	Antal lopp	I	II	III	IV	V	VI	Sämre än 6:a
1941	15	4	6	1	1	-	-	3
1942	18	9	4	1	2	-	-	2
1943	15	9	3	2	-	-	1	-
1944	19	14	4	1	-	-	-	-
1945	17	12	2	3	-	-	-	-
1946	17	11	2	2	1	-	1	-
1947	17	11	2	-	3	1	-	-
1948	16	8	3	2	-	2	1	-
1949	20	13	1	3	1	-	1	1
1950	18	12	2	2	-	-	-	2
1951	22	12	4	3	1	-	1	1
1952	13	8	2	-	-	1	1	1
1953	18	6	3	2	-	3	-	4

N I L S K A R L S S O N S T Ä V L I N G A R

Källa : Mora Tidning.

Det är möjligt att Nisse tävlat vid flera tillfällen än vad MT redovisat 1927-1940.

Källa tävl. 1941-53 se sid 21.

1927:	27/2	Mora	2 km	1	Lilla Vasaloppet	+ 0.37		
1928:	26/2	Mora	3 km	1	Lilla Vasaloppet	+ 0.17		
1929:	24/2	Mora	3 km	1	Lilla Vasaloppet	+ 0.36		
1930:	25/2	Mora	5 km	2	Lilla Vasaloppet	- 0.10		
1931:	22/2	Mora	5 km	3	Lilla Vasaloppet	- 1.13		
1932:	Lilla Vasaloppet inställt p g a snöbrist.							
<u>1933:</u>	19/3	Mora	8 km	1	Lilla Vasaloppet	+ 1.27		
	26/3	Östnor	8 km	utgått. By-pokalen				
	Loppet gick i stark töväder. När Nisse väl startat var det så bakhalt att det var rent omöjligt att fortsätta. Nisse gick ur tävlingen.							
	Detta var första och sista gången som Mora - Nisse bröt ett skidlopp av sina omkring 270 tävlingar.							
<u>1934:</u>	Nils Karlsson blir medlem i IFK Mora.							
	Östnor	8 km	1	"Bypokalen".				
<u>1935:</u>	20/1	Mora	9 km	3	IFK Moras klubbtävl. juniorer	- 1.08		
	Östnor	8 km	1	"Bypokalen".				
<u>1936:</u>	7/1	Mora/Orsa	8 km	4	Lagtävling Mora-Orsa	- 0.42		
	2/2	Mora	20 km	1	Märkesåkning	+ 1.46		
	16/2	Falun	15 km	2	Junior-DM	- 0.24		
	22/3	Mora	20 km	1	KM	+ 7.18(!)		
	Östnor	8 km	1	"Bypokalen".				
<u>1937:</u>	7/1	Orsa	8 km	1	Lagtävling Orsa-Mora	+ 0.36		
	31/1	Transtrand	15 km	7	senior-DM	- 1.48		
	7/2	Mora	10 km	2	DM-stafett 3 x 10 km. Str./3. (IFK Mora vann)	- 1.24		
	14/2	Floda	15 km	2	Junior-DM (seg. Lage Larsson, Korsnäs)	- 0.05		
	20/2	Falun	15 km	2	IFK Faluns jub. tävl. juniorer (seg. Lage Larsson igen)	- 0.18		
	7/3	Korsnäs	15 km	2	Logårds-loppet jun. (seg. Karl-Erik Engström, Korsnäs)	- 0.12		

N I L S K A R L S S O N SÄ V L I N G A R.

1 9 4 1

Datum	Plats	Km	Pl.	Tävling	+ Tid före tvåan/ - efter segraren,
1/1	Mora	10	1	Klubbtävling	+ 0.15
6/1	Furudal	10	1	Parkstafetten 4 x 10 km. Str./4.	+ 1.52
12/1	Långshyttan	10	2	DM stafett 3 x 10 km. Str./3.	- 0.32
19/1	Hofors	15	4	Kolarrundan	- 2.19
26/1	Falun	15	2	DM	- 0.57
2/2	Borlänge	16	2	Dalarnas Holmenkollen	- 1.43
9/2	Stockholm	30	13	Flaten-loppet	-12.33
16/2	Nås	50	1	DM	+ 3.59
23/2	Insjön	30	3	DM	- 0.19
9/3	Umeå	30	16	SM	- 5.43
13/3	Umeå	15	39	SM	- 9.13
15/3	Umeå	50	2	SM	- 0.58
25/3	Transtrand	18	2	Sälen-loppet	- 0.14
30/3	Mora	30	1	KM	+ 5.37
6/4	Lima	20	2	Lima-loppet	- 1.21

1941: Antal lopp 1 II III IV V VI Sämre än 6:a

15	4	6	1	1	3
----	---	---	---	---	---

Anm. Nisse slår igenom vid SM i Umeå. Han blir tvåa på femmilens, endast 58 sekunder efter segraren, olympiske mästaren, Elis Wiklund !

TÄVLINGAR.

1942

Datum	Plats	Km	Pl	Tävling	+ Tid före tvåan/ - efter segraren.
4/1	Furudal	10	1	Parkstafetten 4 x 10 km. Str./4.	+ 1.04
6/1	Stockholm	10	1	Skansen-stafetten.3 x 10 km.Str./3.	+ 0.05
11/1	Malung	10	1	DM stafett 3 x 10 km.Str./3.	+ 0.16
18/1	Bollnäs	30	2	Anders Perssons mimne/Bollnäs-loppet	- 4.49
25/1	Mora	30	2	DM	- 6.03
1/2	Borlänge	15	2	Dalarnas Holmenkollen	- 0.33
8/2	Kvarnsveden	15	1	DM	+ 0.04
15/2	Dala-Floda	50	1	DM	+ 6.22
1/3	Hudiksvall	30	12	SM	- 8.08
3/3	Hudiksvall	10	4	SM stafett 3 x 10 km. Str./3.	- 0.51
5/3	Hudiksvall	15	9	SM	- 3.33
7/3	Hudiksvall	50	3	SM	- 3.41
14/3	Östersund	18	1	Östersunds-spelen	+ 0.06
15/3	Östersund	30	1	Östersunds-spelen	+ 0.55
22/3	Malung	60	2	Skinnar-loppet	- 5.09
25/3	Furudal	20	1	Gränstävling. IFK Ore.	+ 2.11
29/3	Söderhamn	17	4	Faxe-spelen	- 2.19
31/3	Mora	30	1	IFK:s KM. "Läde-spelen"	+ 4.53

1942:	Antal lopp	I	II	III	IV	V	VI	Sämre än 6:a
	18	9	4	1	2			2

Anm. 1942 dokumenterade sig Nisse som absolut elitman genom att bl.a bli 3:a i 5-mils SM, Dalamästare på 15 och 50 km. Sina finaste tävlingar gjorde han vid Östersunds-spelen, där han vann såväl 18 som 30 km på svåra banor och i hård köld."En coming man" löd expertisens omdöme.

Sitt kallaste lopp under sin långa och segerrika skidkarriär gjorde Nisse 25 jan.i Mora vid tremils-DM, minus 28 grader ! Nisse tog slut sista halvmilen och raglade i mål totalt slut i kylan. Men han kom som bekant trots detta igen...

N I L S K A R L S S O N S
T Ä V L I N G A R.

1 9 4 3 .

Datum	Plats	Km	Pl	Tävling	+ Tid före tvåan/ - efter segraren.
6/1	Mora	10	1	Klubbtävling	+ 0.29
10/1	Grycksbo	15	1	Distrikstävling	+ 2.12
17/1	Ludvika	10	1	DM stafett 3 x 10 km.Str./3.	+ 0.15
24/1	Hofors	16	2	Kolarrundan	- 1.16
3/2	Engelberg, SCH	18	3	Sverige-Schweiz	- 2.08
5/2	Engelberg, SCH	10	1	Stafett 4 x 10 km.Str./3.	+ 1.47,4
7/2	Eigenthal, SCH	50	3	Sverige-Schweiz	- 4.30
14/2	Vansbro	17	2	Västerdals-loppet	- 1.39
21/2	Hofors	25	1	Järnbärar - spelen	+ 6.39
28/2	Östersund	30	1	SM	+ 1.32
2/3	Östersund	10	6	SM-stafett 3 x 10 km. Str./3.	- 2.04
4/3	Östersund	15	2	SM	- 0.17
6/3	Östersund	50	1	SM	+ 3.12
14/3	Mora	86	1	Vasa-loppet	+ 2.56
21/3	Malung	60	1	Skinnar-loppet	+ 4.37

1943:	Antal lopp	I	II	III	IV	V	VI
	15	9	3	2		1	

Anm. Nils Karlsson blir hela Sveriges Mora-Nisse efter sina lysande SM-lopp i Östersund. Han blev den förste i SM-historien som vann både 30 och 50 km i samma SM. En vecka senare debuterade han i Vasaloppet och utklassade konkurrensen.

OBS ! 10 jan. Grycksbo: Jun. Helge Morell, Mora näst bästa tiden i hela tävlingen - 1.54 min. efter Nisse.

NILS KARLSSON S

TÄVLINGAR.

1944

Datum	Plats	Km	Km	Pl.	Tävling	+ Tid före tvåan/ - efter segraren.
6/1	Grycksbo	15	1		Distrikstävling	+ 2.35
9/1	Dala-Järna	10	2		Järnastafetten 3 x 10 km.Str./3.	- 0.13
16/1	Bollnäs	20	1		Anders Perssons minne/Bollnäs-loppet	+ 1.06
23/1	Hofors	15	3		Järnbärar - spelen	- 2.25
30/1	Vikmanshyttan	30	1		DM	+ 3.01
8/2	Örnsköldsvik	18	1		Sverige-Schweiz	+ 2.41
10/2	Örnsköldsvik	10	2		Stafett 4 x 10 km.Str./4.	- 0.46
12/2	Örnsköldsvik	50	1		Sverige-Schweiz	+ 1.48
20/2	Umeå	30	1		Ume-spelen	+ 5.24
27/2	Mora	86	2		Vasa-loppet	- 0.01
5/3	Boden	30	1		SM	+ 3.13
7/3	Boden	10	1		SM-stafett 3 x 10 km.Str./3.	+ 0.38
9/3	Boden	15	1		SM	+ 1.20
11/3	Boden	50	1		SM	+ 7.06
12/3	Skellefteå	25	2		Skellefteå-spelen	- 2.26
19/3	Malung	60	1		Skinnar-loppet	+ 0.46
25/3	Väja/Dynäs	30	1		Väja-loppet	+ 2.25
2/4	Kiruna	30	1		Kiruna-spelen	+ 3.35
10/4	Vittangi	30	1		Vittangi-loppet	+ 4.20

<u>1944:</u>	<u>Antal lopp</u>	I	II	III
		19	14	4
				1

Anm. Mora-Nisses främsta skidsäsong. Dåvarande riksinstruktören, Nisse Englund gjorde det bevingade uttalandet:

"När Nisse har som värvst otur med startnummer, vallning och före, blir han bara tvåa . . ."

En enig skidexpertis slog fast år 1944: Nils Karlsson världens hittills främste skidlöpare.

På sina 14 segerlopp var Nisse totalt 39 min. 58 sek före andre man. Endast 5 min. 51 sek från totalsegrar säsongen 1944 !

N I L S K A R L S S O N S
T Ä V L I N G A R

1 9 4 5

Datum	Plats	Km	Pl	Tävling	+ Tid före tvåan/ - efter segraren
7/1	Sandviken	10	1	Högbo-stafetten 3 x 10 km.Str./3.	+ 2.27
14/1	Bollnäs	24	3	Anders Perssons minne/Bollnäs-loppet	- 1,14
21/1	Lycksele	20	1	Tannbergs-loppet	+ 0.30
28/1	Storfors	17	3	Värmlands Holmenkollen	- 0.14
4/2	Orsa	30	1	DM	+ 2.25
11/2	Mora	30	1	Internationell tävling	+ 1.38
18/2	Umeå	30	1	Ume-spelen	+ 6.22
25/2	Kramfors	30	2	SM	- 1.03
27/2	Kramfors	10	2	SM-stafett 3 x 10 km.Str./3.	- 0.02
1/3	Kramfors	15	1	SM	+ 0.51
4/3	Kramfors	50	1	SM	+ 3.58
11/3	Mora	86	1	Vasa-loppet	+ 1.12
18/3	Söderhamn	20	1	Faxe-spelen	+ 1.05
25/3	Orsa	30	1	Fryksås-loppet	+ 5.52
31/3	Rundvik	30	1	Rundviks-loppet	+ 1.59
2/4	Vittangi	30	3	Vittangi-loppet	- 0.55
8/4	Kiruna	30	1	Kiruna-spelen	+ 0.18

1945: Antal lopp I II III

17	12	2	3
----	----	---	---

Anm. En mycket fin säsong ; aldrig sämre än trea ! Säsongens topp-lopp var Moras internationell tremil där bland andra Finlands flerfaldige världsmästare Jussi Kurikkala besegrades.

N I L S K A R L S S O N S
T Ä V L I N G A R

1 9 4 6

Datum	Plats	Km	Pl	Tävling	+ Tid före tvåan - efter segraren
6/1	Kilafors	20	1	Kilafors-loppet	+ 1.47
13/1	Östersund	18	1	Alpbacksdagen	+ 1.31
20/1	Bollnäs	26	1	Anders Perssons minne/Bollnäsloppet	+ 1.47
27/1	Storfors	17	3	Värmlands Holmenkollen	- 1.27
3/2	Arvika	23	1	Arvika-loppet	+ 1.21
10/2	Umeå	30	2	Ume-spelen	- 0.45
17/2	Skellefteå	30	1	SM	+ 2.23
19/2	Skellefteå	10	1	SM-stafett 3 x 10 km.Str./3.	+ 0.45
21/2	Skellefteå	15	3	SM	- 1.15
23/2	Skellefteå	50	4	SM	- 1.28
3/3	Åsarna	25	1	Åsarna-spelen	+ 3.03
10/3	Mora	86	1	Vasa-loppet	+ 5.11
16/3	Kuopio	15	6	Puijo-spelen	- 2.38
17/3	Kuopio	30	2	Puijo-spelen	- 0.57
31/3	Rundvik	30	1	Rundviks-loppet	+ 3.23
7/4	Kiruna	30	1	Kiruna-spelen	+ 0.43
14/4	Vittangi	30	1	Vittangi-loppet	+ 1.25

1946: Antal lopp I II III IV V VI
17 11 2 2 1 - 1

Anm. Vann Vasaloppet överlägset liksom SM-tremilen och det stjärnspäckade Bollnäsloppet.

N I L S K A R L S S O N S

T Ä V L I N G A R .

1 9 4 7

Datum	Plats	Km	Pl	Tävling	+ Tid före tvåan, - efter segrarer
6/1	Älvdalen	20	4	Skärklitts-loppet	- 6.10
12/1	Sunne	25	1	Ekeby-loppet	+ 0.48
19/1	Bollnäs	26	1	Anders Perssons minne/Bollnäslopp	+ 1.50
26/1	Storfors	17	4	Värmlands Holmenkollen	- 1.23
2/2	Arvika	20	2	Nordisk jubileums tävling	- 0.48
8/2	Borlänge	18	2	Dalarnas Holmenkollen	- 0.18
9/2	Stockholm	20	1	Skansen-loppet	+ 1.44
16/2	Falun	30	5	SM	- 1.39
20/2	Falun	15	1	SM	+ 0.22
22/2	Falun	50	4	SM	- 4.58
26/2	Oslo	50	1	Holmenkollen	+ 2.05
1/3	Oslo	18	1	Holmenkollen	+ 1.27
9/3	Mora	86	1	Vasa-loppet	+ 0.00
16/3	Malung	60	1	Skinnar-loppet	+ 2.12
24/3	Åsarna	25	1	Åsarna-spelen	+ 0.01
25/3	Loos	28	1	Loos-loppet	+ 5.28
30/3	Mora	30	1	IFK:s KM "Läde-spelen"	+ 4.37

1947:	Antal lopp	I	II	III	IV	V
	17	11	2	-	3	1

Anm. Mora-Nisse vinner dubbelt i Holmenkollen som förste utlännings. Gjorde dött lopp med sin klubbkamrat Anders Törnkvist i Vasa-loppet. Tjedje man distanserad med 1:10 min.

Hårda dueller med framförallt Nisse Östensson under säsongen.

N I L S K A R L S S O N S
T Ä V L I N G A R

1 9 4 8

Datum	Plats	Km	PL	Tävling	+ Tid före tvåan/ - efter segraren
4/1	Rättvik	18	3	Hedsås-loppet	- 3.02
6/1	Älvdalen	20	2	Skärklitts-loppet	- 0.46
11/1	Sunne	25	2	Ekeby-loppet	- 0.13
26/1	S:t Moritz	16	6	OS-test	- 1.30
31/1	S:t Moritz	18	5	OS	- 3.04
6/2	S:t Moritz	50	1	OS	+ 4.32
15/2	Stockholm	20	1	Skansen-loppet	+ 0.15
22/2	Bjursås	20	1	Pjäx-loppet	+ 2.04
29/2	Malung	60	1	Skinnar-loppet	+ 2.51
7/3	Mora	86	1	Vasa-loppet	+ 3.26
14/3	Kiruna	30	3	SM	- 1.22
18/3	Kiruna	15	5	SM	- 2.08
20/3	Kiruna	50	1	SM	+ 1.37
27/3	Skellefteå	20	2	Skellefteå-spelen	- 2.10
29/3	Arvidsjaur	30	1	Inlands-loppet	+ 0.39
4/4	Norsjö	20	1	11:e Norsjö-loppet	+ 4.30

1948:	Antal lopp	I	II	III	IV	V	VI
	16	8	3	2	-	2	1

Anm. Efter en något kärv säsonginledning kom fullträffen i S:t Moritz på femmilen. Nisse blev olympisk mästare med 4.32 min marginal! Hela Skid-Sverige unnade av hjärtat Mora-Nisse den segern. Det var pricken över i:et i en oändlig segerrad under flera år.
 I en "ploj-tävling" i Riksgränsen 24/3 (slalomtävl. med vanliga terrängskidor) blev Mora-Nisse fyra, Östensson tvåa. Etta och trea blev slalom-specialister.

N I L S K A R L S S O N S

TÄVLINGAR

1949

Datum	Plats	Km	Pl	Tävling	+ Tid före tvåan/ - efter segraren
6/1	Älvdalen	20	1	Skärklitts-loppet	+ 3.04
9/1	Östersund	20	1	Alpbacks dagen	+ 0.33
16/1	Sunne	25	4	Ekeby-loppet	- 3.07
23/1	Avesta	18	1	Johnson-loppet	+ 0.35
30/1	Transtrand	10	1	DM Stafett 3 x 10 km.Str./3.	+ 2.30
6/2	Furudal	50	1	DM	+ 2.36
13/2	Härnösand	30	1	SM	+ 0.34
15/2	Härnösand	10	3	SM Stafett 3 x 10 km.Str./3.	- 0.53
17/2	Härnösand	15	10	SM	- 1.59
19/2	Härnösand	50	3	SM	- 1.54
20/2	Kälarne	20	1	Kälarne-loppet	+ 1.48
26/2	Umeå	15	1	Ume-spelen	+ 1.15
27/2	Umeå	30	1	Ume-spelen	+ 6.31
6/3	Mora	86	1	Vasa-loppet	+ 0.01
11/3	Söderfors	50	1	Svenska Skidspelen	+ 0.52
13/3	Söderfors	18	6	Svenska Skidspelen	- 3.34
20/3	Åsarna	25	2	Åsarna-spelen	- 0.08
25/3	Boliden	20	1	Boliden-loppet	+ 1.24
27/3	Arvidsjaur	30	3	Inlands-loppet	- 2.21
3/4	Sorsele	40	1	Lappmarks-loppet	+ 0.33

1949:	Antal lopp	I	II	III	IV	V	VI	Sämre än 6:a
	20	13	1	3	1	-	1	1

Anm. Ännu en stark Mora-Nisse säsong, även om skidgeniet Östensson ansågs som årets skidkung genom sina dubbelsegrar i Holmenkollen (NK deltog ej) samt SM-guld på femmilens. I sista storränna-mötet mellan de två - Skidspelens femmil - vann dock Mora-Nisse med 52 sekunder över Östensson. På sina 20 tävlingar var Nisse aldrig sämre än trea utom två svårsvallade lopp i SM och SS samt en 4:e plats i Sunne, beroende på förhållande att han körde på ett träd, och ådrog sig en blessyr på ena benet.

TÄVLINGAR.

1950

Datum	Plats	Km	Pl	Tävling	+ Tid före tvåan/ - efter segraren
26/12-49	Malung	15	1	"Nils Östenssons minne"	+ 2.23
1/1	Hofors	20	1	Järnbärar-spelen	+ 3.18
8/1	Eskilstuna	27	1	Vilsta-loppet	+ 0.53
15/1	Mora	45	2	VM-prov	- 1.13
17/1	Stockholm	12	8	Skansen-loppet	- 0.44
3/2	Rumford, USA	18	13	VM	- 2.18
6/2	Rumford, USA	50	3	VM	- 1.05
19/2	Örnsköldsvik	30	1	SM	+ 1.00
21/2	Örnsköldsvik	10	2	SM Stafett 3 x 10 km.Str./3.	- 0.18
23/2	Örnsköldsvik	15	1	SM	+ 0.29
25/2	Örnsköldsvik	50	1	SM	+ 2.00
26/2	Åsele	20	1	Åsele-spelen	+ 0.36
5/3	Mora	86	1	Vasa-loppet	+ 21.17
11/3	Sundsvall	18	1	Midälva-spelen	+ 2.04
12/3	Sundsvall	30	1	Midälva-spelen	+ 5.07
20/3	Östersund	50	3	Svenska Skidspelen	- 5.13
26/3	Rovaniemi	50	1	Ounasvaara-spelen	+ 2.45
2/4	Åsarna	18	1	Åsarna-spelen	+ 2.36

1950: Antal lopp I II III IV V VI Sämre än 6:a

18	12	2	2	-	-	-	2
----	----	---	---	---	---	---	---

Anm. Trots "bara" brons i VM för Nisse, var säsongen 1950 siffermässigt hans näst bästa säsong. På sina 12 segerlopp var han totalt hela 44 min.29 sek. före andre man. Han var 10 min. 51 sek. från totalseger. Vid SM i Ö-vik tog även IFK Mora hem alla lagtävlingarna.

N I L S K A R L S S O N S

TÄVLINGAR.

1951

Datum	Plats	Km	Pl	Tävling	+ Tid före tvåan/ - efter segraren
6/1	Västerås	20	2	Västerås-loppet	- 0.54
7/1	Rättvik	20	1	Hedsås-loppet	+ 0.36
14/1	Stockholm	20	1	Allians-loppet	+ 3.20
21/1	Säffle	25	1	Tegnér-loppet	+ 1.18
27/1	Enviken	10	3	SM Stafett 3 x 10 km. Str./3.	- 0.21
28/1	Linghedsbyn	30	3	DM	- 2.23
4/2	Stockholm	20	1	Skansen-loppet	+ 0.11
11/2	Söderhamn	30	2	SM	- 0.21
13/2	Söderhamn	10	7	SM Stafett 3 x 10 km. Str./3.	- 1.17
15/2	Söderhamn	15	1	SM	+ 0.15
17/2	Söderhamn	50	1	SM	+ 2.02
22/2	Oslo	18	4	Holmenkollen	- 2.13
24/2	Oslo	50	1	Holmenkollen	+ 1.17
4/3	Mora	86	1	Vasa-loppet	+ 6.43
9/3	Sundsvall	18	3	Svenska Skidspelen	- 0.21
11/3	Sundsvall	50	2	Svenska Skidspelen	- 2.00
17/3	G:a Karleby	10	6	Gamla Karleby-spelen	- 0.43
18/3	G:a Karleby	30	2	Gamla Karleby-spelen	- 0.29
24/3	Skellefteå	20	1	Skellefteå-spelen	+ 1.31
26/3	Piteå	25	1	Winter-. spelen	+ 2.03
27/3	Arvidsjaur	30	1	Inlands- loppet	+ 1.08
1/4	Strömsund	22	1	Strömsund-spelen	+ 0.49

1951: Antal lopp I II III IV V VI Sämre än 6:a

22 12 4 3 1 - 1 1

Anm. Mora-Nisses främsta skidlopp utomlands var förmodligen Holmenkollens femmil 1951. Efter en magnifik långspurt stod Nisse slutligen som segrare. Efter loppet formulerade Umeå-ledaren Alvar "Lia" Johnson följande ypperliga karakteristik:

"När man talar om skidlöpare, menar man inte Mora-Nisse. Han är något alldeles för sig själv."

N I L S K A R L S S O N ST Ä V L I N G A R .

1 9 5 2

Datum	Plats	Km	Pl	Tävling	+ Tid före tvåan/ - efter segraren
30/12-51	Oxberg	18	1	Oxbergs-loppet	+ 3.54
1/1	Älvdalens	20	1	Skärklitts-loppet	+ 0.42
6/1	Rättvik	20	1	Hedsås-loppet	+ 2.51
13/1	Hällesjö	27	1	OS-prov	+ 1.02
20/1	Väja	42	2	OS-prov	- 0.02
26/1	Malung	10	1	DM Stafett 3 x 10 km. Str./1.	+ 0.37
27/1	Malung	30	2	DM	- 0.33
3/2	Långshyttan	15	1	DM	+ 1.34
10/2	Nyköping	20	1	Ryssbergs-loppet	+ 5.54
18/2	Oslo	18	5	OS	- 1.22
20/2	Oslo	50	6	OS	- 5.57
24/2	Hällefors	24	1	Hällefors-loppet	+ 2.57
9/3	Umeå	30	18	SM	- 4.33

1952: Antal lopp I II III IV V VI Sämre än 6:a

13	8	2	-	-	1	1	1
----	---	---	---	---	---	---	---

Anm. Mora-Nisse startade säsongen mycket starkt. Vann 7 segrar, 2 andra placeringar på 9 tävlingar före OS.

I Oslo-OS blev Nisse bäste svensk på både 18 och 50 km (på sistnämnda distans bara 79 sek från silver). En nog så bra insats av Nisse som tävlade - utan att veta om det - med varbildning i käkhålorna.

TÄVLINGAR.

1953

Datum	Plats	Km	Pl	Tävling	+ Tid före tvaan/ - efter segraren
21/12-52	Östnor	9	1	Klubbtävling	+ 0.24
28/12-52	Oxberg	20	1	Oxbergs-loppet	+ 0.01
1/1	Älvdalens	20	3	Skärklitts-loppet	- 1.06
4/1	Västerås	18	2	Västerås-loppet	- 0.05
6/1	Stockholm	18	5	Skansen-loppet	- 0.53
11/1	Sunne	25	2	Ekeby-loppet	- 0.25
18/1	Norrköping	17	1	Vrinnevi-loppet	+ 2.16
25/1	Varberg	21	1	Åkulla-loppet	+ 4.54
3/2	Sestriére, ITA	15	13	Internationell tävling	- 3.44
5/2	Sestriére, ITA	30	8	Internationell tävling	- 8.21
10/2	Malmö	10	2	Parklopp 10 x 1 km.	- 0.00
15/2	Filipstad	30	11	SM	- 2.35
19/2	Filipstad	15	1	SM	+ 0.08
1/3	Sälen/Mora	86	1	Vasa-loppet	+ 8.45
8/3	Lahtis	50	3	Salpausselkä-spelen	- 9.54
13/3	Boden	18	5	Svenska Skidspelen	- 4.23
21/3	G:a Karleby	10	5	Gamla Karleby-spelen	- 1.40
22/3	G:a Karleby	30	23	Gamla Karleby-spelen	- 9.19

1953: Antal lopp I II III IV V VI Sämre än 6:a

18 6 3 2 - 3 - 4

Anm. 1953 vann Nisse sin kanske roligaste SM-seger. Som nästan "outsider" vann han sitt 17:e SM-guld, 8 sekunder före Per Erik Larsson på 15 km. Därefter avslutningen: tionde Vasalopps-starten som gav 9:e segern på rekordtid: 5.01.55.

Deltagandet efteråt i Lahtis, Boden och Gamla Karleby skedde väl mest för att infria tidigare givna löften.

Mora-Nisse gjorde sitt sista skidlopp den 22 mars 1953 på ovanligt bakhala skidor. Åren 1934-1953 bröt han aldrig ett lopp !!!

SKIDSTATISTIKEN utarbetad i samarbete med Gustaf Adolf "Adde" Öhlund, Solna.

Järna hösten 1988
Vidar Martinell

Källa:Svensk Idrott,Mora Tidning,Idrottsbladet,
Norrländska S-demokraten samt våra egna
statistik-häften.